

Punkter där LRF Västra Götaland vill se ett utvecklingsarbete inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Jord- och skogsbruket är förutsättningen för en hållbar framtid i Västra Götaland, hållbarhet kan aldrig byggas genom förbrukning av fossila och ändliga resurser, lösningen finns i de gröna näringarna, för oss och för kommande generationer.

Nu står vi inför en omställning för att klara klimatutmaningen. Stad och land kan möta den gemensamt i ett samspel mellan konsumtion och produktion och bli ett fossilfritt välfärdsland redo att försörja både sig självt och andra med klimatsmart mat och förnybara råvaror från jord och skog.

Västra Götalands jord- och skogsbruk består av tusentals entreprenörer som vill anpassa, utveckla och ställa om för att skapa hållbarhet för alla. Det kan handla om nya affärsmodeller för distribution av lokalproducerad mat, fodertillsatser för att hålla nere kornas metanutsläpp, provodling av olika proteingrödor eller mekaniska beläggningsskydd på skogsplantor istället för kemiska medel mot skadegörare. Digitaliseringen och innovationsviljan öppnar för stora möjligheter. Under 2021 samlade LRF in över 300 förslag på forskningsbehov inom lantbruket.

Vägen framåt är ökad lönsamhet, lönsamma företag tors investera och kan ställa om snabbare. Då behövs långsiktiga regler som är enkla att följa, konkurrenskraftiga villkor och beslutsfattare som ser att det finns potential i hela länet.

Vi i de gröna näringarna har en positiv framtidssyn om ett hållbart Västra Götaland, tillsammans med resten av samhället kan vi göra den till verklighet. Tillsammans får vi Västra Götaland att växa.

De gröna näringarnas ljusa framtidsscenario

- Samhället ser de gröna näringarna som nyckeln i klimatarbetet.
- Hela Västra Götalands kapacitet tas tillvara. Jordbruks- och skogsmark brukas aktivt och skapar jobb i hela landet.
- Ett Västra Götaland som står starkt i både kris och vardag, med en robust inhemsk produktion av mat, skogsråvara och förnybar energi.
- Stad och land går hand i hand, vi behöver varandra i omställningen av samhället.
- Företagsamhet värderas högt och uppmuntras.
- Fler, framför allt unga, vill och har möjlighet att arbeta i de gröna näringarna.

Hur kan Länsstyrelsen i Västra Götaland i sin myndighetsutövning underlätta för att nå denna ljusa framtid?

Två grundläggande attitydaspekter bör ligga till grund för att uppnå detta:

- Länsstyrelsen ska hjälpa verksamhetsutövarna att göra rätt istället för att leta fel.
- Länsstyrelsen ska leta möjligheterna istället för hindren till utveckling i sitt bemötande av det gröna näringslivet.

Här följer ett antal något mer konkreta punkter där LRF Västra Götaland vill se ett utvecklingsarbete inom länsstyrelsen.

Hantering av intressekonflikter

LRF Västra Götaland vill tydligare se att länsstyrelsen beaktar de politiska ambitioner som uttrycks både i den nationella livsmedelsstrategin och i det nationella skogsprogrammet i sin roll som avvägningsmyndighet mellan olika motstående intressen.

Ge stöd till företagarna

LRF Västra Götaland bedömer att länsstyrelsen idag, inte på grund av ovilja utan på grund av osäkerhet, inte utnyttjar hela det utrymme som förvaltningslagen medger när det kommer till att ge stöd till företagare. Det är önskvärt att länsstyrelsen driver ett systematiskt utvecklingsarbete inom detta område för att göra sina medarbetare trygga i vad som är tillåtet.

EUs jordbrukspolitik

Inför ny CAP-period 2023-2027 behöver länsstyrelsen prioritera resurser så att dess del av handläggning, beslut och utbetalningar kommer att fungera tillfredsställande. LRF Västra Götaland vill att länsstyrelsen ska sträva efter att vara bäst i landet i sin hantering av dessa uppgifter.

Länsstyrelsens kontrollverksamhet

Länsstyrelsen ska tillse att kontroller i fält och i stallar fungerar tillfredsställande och med omsorg om både djur och människor. Lantbrukaren ska i direkt anslutning till djurtillsynsbesök informeras om uppdagade brister, i likhet med vad som t ex gäller bilprovningen (också lagstyrd verksamhet enligt TSFS 2017:54 Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om kontrollbesiktning).

Samordning av kontroller initierade av EUs jordbrukspolitik ska ske när så är möjligt.

Länsstyrelsen ska säkerställa att djurskyddsenheten har en fungerande dialog med LRF Västra Götalands bondeomsorgsgrupp.

Tillstånd för vattenverksamhet och markavvattning

Att söka tillstånd för vattenverksamhet eller markavvattning är dyrt, krångligt och tar allt för lång tid. LRF Västra Götaland ser ett ökat behov av att kunna avleda vatten och att kunna tillföra vatten. Därför måste det bli enklare att kunna göra förändringar i landskapet kopplat till vatten, dels för att fortsatt kunna bruka marken med nya klimatförutsättningar, men också för miljöändmål.

Målsättningen bör vara att länsstyrelsens handläggning av ärenden för vattenverksamhet och markavvattning inte ska ta längre tid än 3 månader.

På detaljnivå har vi den nya blanketten för anmälan av underhåll av diken som inte ligger i linje med förenklingsarbetet. Bland annat ställs krav på mätning av min-, max och medelvattenföring i vattendraget. Här behöver det snarast ske en kraftig förenkling.

Vid slutbesiktning av våtmarker behöver ett mer kompetent och konstruktivt förhållningssätt användas av länsstyrelsen än att leta fel i detaljer som skapar en osäkerhet och otrygghet hos de markägare som gjort åtgärder som riskerar sprida sig.

Miljöanpassning av vattendrag

Miljöanpassningen av vattendragen är en mycket stor fråga. Dels ska grön infrastruktur implementeras, dels har vi fysiska målsättningar om god status som är mycket omfattande. Här är myndighetens ovilja att använda undantagen mycket problematisk. Vi vill till att börja med se

att vi får till ett pilotområde där vi gemensamt tittar på vad de fysiska åtgärderna får för effekt på framför allt miljö, produktion och vattenföring.

Skydd av skog

Vid formellt skydd av skog ska frivillighet vara den grundläggande utgångspunkten och det huvudsakliga arbetssättet för länsstyrelsen.

Vilt

Länsstyrelsen måste understödja nationellt beslutade mål för skogens utveckling och vad avser frågan om balans mellan foder och vilt acceptera att det är mängden naturligt foder som ska sätta ramar för viltet, inte vilttillgången som ska styra brukandet av mark.

Länsstyrelsen har sedan den 1 oktober 2021 ett utökat ansvar för att beivra olämplig utfodring av vilt. Det är viktigt att Länsstyrelsen använder de nya verktyg som satts i dess hand för att bevaka de viktiga allmänna intressen som länets jord- och skogsbruk utgör.

Biotopskydd

Hanteringen av det generella biotopskyddet har en stor betydelse för att bibehålla och utveckla jordbruksföretagandet. Länsstyrelsens bemötande före, under och efter en dispensprocess behöver förbättras så att företagaren känner så stort förtroende för besluten att det inte finns anledning till process i domstol.

I förordning (1998:1252) om områdesskydd anges som grundkrav för dispens, att; 1. åtgärden behövs för att utveckla och bibehålla ett aktivt brukande av jordbruksmark, och 2.

Biotopskyddets syften fortfarande kan tillgodoses med hänsyn till förekomsten av samma typ av biotopskyddsområde eller med hänsyn till naturvärdena hos det aktuella objektet eller i landskapet. Vi menar att dessa krav är uppfyllda i många delar av Västra Götaland.

Länsstyrelsen bör därför, mot bakgrund av hotbilden mot fortsatt brukande av värdefull åkermark som vi nu ser, ge dispens för borttagande av stenmur och öppna diken där den sammanslagna åkerarealen blir större än den rekommenderade arealen i Naturvårdsverkets vägledning.

Vi anser att aktiva stentippar bör undantas från skyldigheten att söka dispens. Vi bedömer att ett sådant undantag är helt jämförligt med undantaget för bevattningsdammar. Båda landskapselementen fyller en lika viktig funktion som naturresurs för ett aktivt och hållbart lantbruk. Detta bör länsstyrelsen ge regeringen tillkänna i likhet med t ex länsstyrelsen i Kalmar län.

Att kunna använda moderna jordbruksmaskiner är en absolut förutsättning för att jordbruket ska kunna fortsätta att utvecklas. Detta förutsätter i sin tur att det finns öppningar i stenmurarna som tillåter sådana maskiner. I praktiken handlar öppningarna bara om några meter av mycket längre stenmurar. Vi vill se att länsstyrelsen i Västra Götaland i likhet med bl a länsstyrelsen i Kalmar län till regeringen framför att dispenskrav inte bör föreligga för öppningar upp till åtta meter.

Regionala livsmedelsstrategiarbetet

Vid rapportering till regeringen med redogörelse och bedömning av det regionala livsmedelsstrategiarbetet ska länsstyrelsen välja indikatorer som är relevanta för det gröna näringslivet i Västra Götaland. LRF Västra Götaland vill att länsstyrelsen ska sträva efter att det regionala livsmedelsstrategiarbetet ska vara främst i landet. Det mest centrala sättet att följa upp detta är att fortlöpande mäta omfattningen av och innovationen i livsmedelsproduktionen i länet.

LRF föreslår därför att indikatorer väljs som följer produktionsvolymerna av jordbrukets nyckelprodukter samt förädlingsgraden i primärproduktionen vilken också mäts i SJVs nationella årliga uppföljning utifrån SCBs undersökning Företagens ekonomi.

Det är ökad produktivitet och högre förädlingsgrad (Förädlingsvärde/nettoomsättning) som skapar lönsamma och konkurrenskraftiga företag, vilket behövs för att nå livsmedelsstrategins mål. Det är därför positivt att det pågår ett stort arbete med att stärka innovationskraften i livsmedelskedjan. I en internationell jämförelse satsas det jämförelsevis lite på forskning och innovation i den svenska livsmedelskedjan. Av 28 länder i Europa ligger Sverige på en tolfte plats när det gäller livsmedelsbaserad innovationsranking.

LRF Västra Götaland

Sofia Karlsson
Ordförande